

Glasdam S, Gulestø RJA, Stilwell C. Depictions of older adults residing in nursing homes: a Goffman-inspired thematic analysis of children's picture books in a Danish context. *Front Sociol.* 2025;10:1588854. doi:10.3389/fsoc.2025.1588854.

Børnebøger som kulturelle forstærkere af alderisme

Af Lotte Evron, klinisk uddannelsesansvarlig på Plejecentret Ingeborggården og Kastanjehaven, Frederiksberg Kommune, ph.d., cand. mag i pædagogik og sygeplejerske, lottevr@frederiksberg.dk

Resume

Artiklen analyserer, hvordan danske børnebøger portrætterer plejehjem og ældre beboere. Forfatterne gennemførte en systematisk søgning i det nationale bibliotekskatalog og udvalgte 22 billedbøger til tematisk analyse inspireret af Goffmans teori om stigma og institutionalisering.

Analysen identificerede tre centrale temaer:

Plejehjem – en boligform mellem nødvendighed og tvang

- Plejehjem fremstilles som en løsning, der opstår af praktisk nødvendighed, men samtidig som et sted, hvor beboere placeres mod deres vilje og som nogle forsøger at flygte fra.

Forbindelser mellem plejehjem og børnehaver

- Bøgerne trækker paralleller mellem plejehjem og børnehaver i aktiviteter, rutiner og sociale rammer. Denne sammenligning barnagtiggør ældre mennesker, som præsenteres som passive, legende og under opsyn af personale (voksne).

Nutiden var fortiden, og døden var fremtiden

- Tidsperspektivet i bøgerne er præget af nostalgi og en romantiseret fremstilling af døden. Nutiden beskrives som en gentagelse af fortiden, mens døden fremstilles som en fjern, næsten poetisk fremtid. Direkte konfrontation med livets afslutning er sjælden, hvilket kan skabe en urealistisk forståelse af aldring.

Diskussion og perspektiv

Bøgerne fastholder stereotype forestillinger om plejehjem som institutioner præget af tvang, afhængighed og tab af autonomi. Plejhjemsbeboere fremstilles som afhængige og passive eller på niveau med børn. Når de fremstilles som aktive, deltager de i aktiviteter, der minder om børns leg. Professionelle omsorgspersoner samt venner og familie er fraværende eller perifere uden reel interaktion. Det skaber et billede af plejehjem som et sted uden stærke relationer til omsorgspersoner, venner eller familie.

Sygeplejefagligt perspektiv

Fra et sygeplejefagligt perspektiv er dette tankevækkende. Når plejehjem fremstilles som tvang, plejhjemsbeboere som børn, og omsorgspersoner som fraværende, risikerer vi at fastholde negative stereotyper om alderdom og professionel omsorg. Det kan påvirke både rekruttering til ældreplejen og samfundets syn på værdighed i alderdommen. Børnebøger er en del af den kulturelle dannelse, og derfor bør sygeplejersker være opmærksomme på, hvordan materialer til børn formidler professionel omsorg, alderdom og livet på plejehjem.

Alderisme som kulturel forstærker

Børnebøgerne kan ses som kulturelle forstærkere af alderisme både udadrettet og indadrettet. Når plejehjemsbeboere fremstilles som passive, barnlige og uden stemme, er det diskrimination af mennesker pga. af deres høje alder. Men ældre mennesker kan også internalisere disse forestillinger om tab af færdigheder og afhængighed, som kan påvirke deres egen identitet og trivsel. WHO beskriver alderisme som et mønster af stereotyper (tanker), fordomme (følelser) og diskrimination (handling), og forfatterens analyse understøtter alle tre dimensioner.

Usynlig professionel omsorg

Artiklens fund viser, at sygeplejersker og plejepersonale næsten ikke optræder i bøgerne. Når professionel omsorg er usynlig, skabes en forestilling om, at faglig omsorg ikke er nødvendig, og plejehjem reduceres til opsyn og praktiske rammer. Det devaluerer sygeplejerskers arbejde og underminerer forståelsen af den komplekse, relationelle og etiske praksis, der kendetegner sygeplejen. Det devaluerer også det professionelle omsorgsarbejde, der generelt foregår på plejehjem.

Implikationer for praksis og behov for forskning

Der er behov for, at undervisere og klinikere arbejder aktivt med sproget om alderdom, plejehjem og plejehjemsbeboere i uddannelse og praksis. Det indebærer at synliggøre professionel omsorg og sygeplejerskens rolle på plejehjem, inddrage beboernes stemme og modarbejde infantiliserende narrativer. Forlag og børnebogsforfattere kan fx inddrage sundhedsprofessionelle i udviklingen af børnebogsmaterialer, der viser plejehjem som steder for værdig omsorg og livskvalitet. Fremtidig forskning bør undersøge, hvordan repræsentationer af ældre mennesker på plejehjem i børnebøger påvirker børns opfattelser af alderdom og omsorg, og hvordan alternative narrativer kan styrke relationer mellem generationer og rekruttering til ældreplejen.

Referencer

1. Evron, L. O., Nielsen, B. F. R., & Nielsen, D. S. (2024). Forebyggelse af alderisme i sygeplejen. I B. F. R. Nielsen & L. Evron (Red.), *Sårbarhed og aldring i et sygeplejersperspektiv* (s. 50–65). København: FADL's Forlag.
2. World Health Organization. (2021). *Global report on ageism*. Geneva: [World Health Organization](#). Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.

